

Уряду України щодо запозичень на IV квартал 2012 року та на 2013 рік; розвиток економічних процесів за останній період, результати за I квартал 2012 року, прогноз на 2012-2017 роки; фінансовий стан НАК «Нафтогаз України» у 2012 та 2013 роках; плани щодо формування ціни на газ та житлово-комунальні послуги; фінансове становище газорозподільчих підприємств та плани щодо встановлення оплати послуг; перспективи розвитку валютного ринку України, поступове згортання дії Постанови №109; монетарна політика на II-IV квартал, зміцнення бази провадження монетарної політики; стратегія вирішення питання проблемних позик, слабкі банки; законодавчі ініціативи у фінансовому секторі; динаміка платіжного балансу за останній період, перспективи та ризику на 2012 та 2013 роки, основні припущення щодо платіжного балансу на 2012 рік; проекти в рамках ЄВРО 2012; бюджет ЄВРО 2012.

За результатами зустрічей експертами місії Європейського Департаменту МВФ було відмічено прогрес із забезпечення підтримки економічної стабільності, проведення Урядом України Пенсійної реформи і ухвалення нового Митного кодексу, також позитивним для суспільства відмічено низький рівень інфляції, який підтримується монетарною політикою Національного банку України. Окрім цього було наголошено на тому, що Уряд України сформулював важливу мету – досягнення енергетичної незалежності. Збільшення тарифів на газ і опалення для населення є важливою складовою для досягнення цієї мети. Рекомендацією місії є здійснення суттєвого підвищення тарифів і проведення регулярних підвищень у майбутньому в рамках розписаного у часі плану зі скасування субсидій. Іншою рекомендацією було виділення більше коштів в контексті надання грошової підтримки найбільш вразливим верствам населення для відшкодування їх зростаючих платежів. На думку експертів місії, підняття цін сприятиме зниженню дефіциту НАК «Нафтогаз України», зменшенню імпорту і можливості вивільнення ресурсів для інвестування у національне виробництво та забезпеченню ефективного використання енергетичних ресурсів. З метою покращення бізнес-клімату експерти місії закликали Уряд встановити та дотримуватися чітких правил в процесі регулювання бізнесу та адміністрування податків.

Література

1. Закон України від 03.06.1992 р. № 2402-ХІІ «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» (з подальшими змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України, 1992. – № 33.
2. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main>.
3. Корнилюк Р. Співпраця України з МВФ: ціна питання // Інтернет-джерело: Економічна правда [<http://www.epravda.com.ua>].

Вікторія КОРЕЦЬКА-ГАРМАШ

Східноукраїнський національний
університет ім. Володимира Даля, м. Луганськ

ФОРМУВАННЯ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН МІЖ ПЛАТНИКАМИ ПОДАТКІВ ТА ДЕРЖАВНОЮ ПОДАТКОВОЮ СЛУЖБЮЮ УКРАЇНИ

Розглядаючи питання податкової свідомості, слід зауважити, що її відсутність у більшості українських платників податків зумовлена насамперед радянським досвідом справляння податків. Загальновідомо, що в соціалістичній системі господарювання процес адміністрування податків був надзвичайно простим і не потребував турботи з боку держави щодо формування та підвищення рівня свідомості платників податків у цій сфері. Завдяки такому підходу з боку держави до формування податкової свідомості, платники податків на цьому етапі розвитку податкових правовідносин не мають історичного досвіду суспільної свідомості, відповідних податкових

традицій, а їх податковий менталітет характеризується схильністю лише до примусової сплати податків.

Досвід розвинених країн світу переконливо свідчить, що затрати на забезпечення оптимального рівня свідомості, яка спрямована на добровільну сплату податкових платежів, значно нижчі від затрат на забезпечення примусового адміністрування податків. Так, наприклад, у Сполучених Штатах Америки 90 % усіх податкових надходжень сплачуються добровільно [1, с. 98].

Сформована в Україні система соціально-політичних відносин населення і держави характеризується невисоким рівнем податкової грамотності громадян. Крім того, у них відсутня традиція щодо сплати податків та зборів. Тому на сьогодні перед органами державної податкової служби стоїть завдання формування партнерських відносин між платниками податків та податковими інспекціями. Це можливо завдяки діючим формам і методам масово-роз'яснювальної роботи з метою досягнення добровільності виконання платниками податків власних податкових зобов'язань.

Однак, слід зазначити, що обов'язок сплачувати податки нікому не додає ентузіазму та завжди викликає негативні емоції. Тому саме проведення масово-роз'яснювальної роботи сприяє формуванню податкової культури у населення, вихованню законослухняних платників податків, налагодженню партнерства між державою і платниками податків, збільшенню надходжень до бюджету за рахунок добровільного дотримання податкового законодавства. Досягнути цього можна в разі, якщо платники будуть обізнані з тим, які податки і в які терміни потрібно сплачувати та розумітимуть необхідність їхньої сплати. Для формування у платників свідомого ставлення до цього велике значення має пропаганда податкового законодавства, роз'яснення його положень, своєчасне забезпечення платника об'єктивною, доступною та різнобічною інформацією з питань сплати податків, створення атмосфери розуміння того, що ухилення від оподаткування є злочином. Забезпечення реалізації цього можливе через проведення масово-роз'яснювальної роботи працівниками органів ДПС України. Із метою своєчасного та якісного надання податкової інформації платникам податків і їхнього обслуговування на всіх рівнях управління в органах ДПС створено спеціальні підрозділи з масово-роз'яснювальної роботи.

Крім проведення масово-роз'яснювальної роботи серед платників податків з питань застосування податкового законодавства, завдання реформованих у 2002 році підрозділів у підрозділи громадських зв'язків та масово-роз'яснювальної роботи значно розширені щодо ідеологічного та інформаційно-пропагандистського аспектів роботи, але в той же час, як і при створенні в органах ДПС відділів обслуговування платників податків десять років тому, в цьому підрозділі зосереджені всі функції з обслуговування платника податків – від надання консультацій з податкового законодавства до надання допомоги в підготовці і здаванні податкових декларацій.

На сучасному етапі розвитку взаємостосунків між відділами масово-роз'яснювальної роботи та звернень громадян та платниками податків найважливішою складовою роботи є забезпечення добровільності у сплаті податків. У своїй діяльності такі структурні підрозділи використовують різноманітні засоби «публік рілейшинз». Ця робота спрямована на сприяння взаємопорозуміння та доброзичливості між особистістю, організацією, групами людей і суспільством переважно через розповсюдження роз'яснювальних матеріалів, обмін інформацією, оцінку суспільної думки та їхньої реакції. Основними методами їхньої роботи є: семінари для платників податків; прес-конференції; засідання «круглих столів з питань, проблем оподаткування»; «гарячі лінії» в режимі телефону; випуск газети «Податковий калейдоскоп»; виступи на телебаченні та радіо; публікації в газетах і журналах; консультації за письмовими запитами, на особистих прийомах платників податків.

Таким чином, встановлення дійсно партнерського діалогу органів ДПС із платниками податків є запорукою успішного виконання фіскальної функції податків. Однак, незважаючи на те, що жодний державний орган не проводить такої масштабної консультаційної та роз'яснювальної роботи серед населення як податкові органи, породжується негативне ставлення громадськості до цього органу державної виконавчої влади. Тому масово-роз'яснювальна робота повинна мати не

абияке профілактичне значення, сприяючи попередженню протиправних дій у сфері оподаткування та зміцненню її законності.

Література

1. *Карпінський Б.А. Збалансованість фінансової системи: методологія, оцінка, порівняння: монографія / Б.А. Карпінський. – Львів: Логос, 2005. – 287 с.*

Наталія КОСТИНА

Херсонський національний технічний університет

РОЛЬ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У СИСТЕМІ ІНСТИТУЦІЙ РЕГІОНАЛЬНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Особисте прибуткове оподаткування є важливим елементом податкової системи будь-якої країни незалежно від рівня її розвитку. Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) має важливе соціально-економічне та фінансове значення. Темпи зростання надходжень податку дозволяють робити висновки про рівень зростання доходів громадян, адже завдяки цьому податку відбувається перерозподіл створеного фізичними особами валового внутрішнього продукту між державою та населенням. Крім того, ПДФО є основним фінансовим регулятором місцевих бюджетів. Так, в Україні, частка податку у доходах місцевих бюджетів останніми роками перевищує 60%, а податкові надходження місцевих бюджетів більше, ніж на 70% формуються за рахунок ПДФО.

Бюджетна ефективність особистого прибуткового податку є характерною і для зарубіжних країн, так, наприклад, в Австралії його частка в доходах місцевих бюджетів складає 35,2 %, у Канаді – 30,6 %, США – 30,5 %. При цьому ставки податку в цих країнах є значно вищими, ніж в Україні. У більшості країн світу запроваджені прогресивні ставки по даному податку. До речі, в розвинених країнах, зокрема в США, Канаді, Німеччині, Швеції існують національні та муніципальні ставки прибуткового податку, які в сукупності можуть сягати 60 %.

З 2011 року в Україні запроваджено малопрогресивну шкалу ПДФО. Однак, навіть самі законодавці не заперечують того факту, що лише 5 % населення мають доходи більші, ніж 10 мінімальних заробітних плат. Тому, перш, ніж встановлювати ставки податку і обґрунтовувати доцільність запровадження прогресії, необхідно враховувати рівень диференціації доходів населення.

Останніми роками в Україні посилюється динаміка щодо нерівності середньодушових доходів населення, а в умовах значної диференціації майнового стану громадян не залишається сумнівів щодо необхідності запровадження прогресивної шкали оподаткування.

Критеріям прогресивного оподаткування відповідають нововведення, запропоновані проектом Концепції реформування податкової системи України. Зокрема, передбачено розширення шкали оподаткування доходів, отриманих у вигляді заробітної плати:

- 0% - для заробітної плати, яка не перевищує 1500 грн. за місяць (18 тис. грн. на рік);
- 10% - для заробітної плати понад 18 тис. грн., але не більше 3 млн. грн. на рік (з суми перевищення);
- 15% - для заробітної плати понад 3 млн. грн., але не більше 8 млн. грн. на рік (з суми перевищення);
- 20% - для заробітної плати понад 8 млн. грн. (з суми перевищення).

Важливо також відмітити, що проектом Концепції передбачається скасування «загальної» податкової соціальної пільги. За рахунок такого скасування доходи місцевих бюджетів мають додатково збільшитись на 4,3 млрд. грн.

Безумовно, запропоновані проектом Концепції заходи відповідають вимогам справедливої податкової системи і повинні знайти своє відображення в Податковому кодексі України. Разом з тим, у контексті подальшого удосконалення системи оподаткування доходів фізичних осіб доцільно прийняти до уваги наступне: